

KOSKEN TL KUNTA

LIISANNIITUN OSAYLEISKAAVA

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

20.10.2026

Nosto Consulting Oy

Sisällysluettelo

1.	Tiivistelmä	3
2.	Suunnittelun vaiheet	3
3.	Viranomaisyhteistyö	3
4.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute ja vastineet	3
	Lounais-Suomen elinvoimakeskus (28.9.2026)	3
	Turun kaupunkimuseo (8.10.2026)	4
	Fingrid (22.9.2026)	5
	Kosken TI kunnan ympäristönsuojelu (28.9.2026)	6
	Yksityishenkilön mielipide A (4.9.2026)	9
	Yksityishenkilön mielipide B (7.9.2026)	10
	Yksityishenkilön mielipide C (23.9.2026)	11
5.	Liitteet	12

1. Tiivistelmä

Liisanniitun osayleiskaava on käynnistetty hanketoimijan aloitteesta. Laadittavan osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan rakentaminen noin 105 hehtaarin suuruiselle alueelle.

2. Suunnittelun vaiheet

Vireilletulo	28.8.2026
OAS nähtäville	28.8.2026-kaavaehdotuksen valmistumiseen
Kaavaluonnos nähtävillä	
Kunnanhallituksen käsittely	
Kaavaehdotus nähtävillä	
Kunnanhallituksen käsittely	
Kunnanvaltuusto hyväksynyt	

3. Viranomaisyhteistyö

Hankkeesta on järjestetty aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 13.5.2026.

4. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute ja vastineet

Yleiskaavan vireilletulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta on kuulutettu 28.8.2026 kunnanvirastossa, internet-sivuilla, kunnan ilmoituslehdessä sekä kirjeillä osallisille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä kunnan verkkosivuilla 28.8.2026 alkaen kaavaehdotuksen valmistumiseen asti.

Osallisilta on saatu kolme mielipidettä ja viranomaisilta neljä lausuntoa. Saadut lausunnot ja mielipiteet sekä kaavan laatijan vastineet tiivistetysti:

[Lounais-Suomen elinvoimakeskus \(28.9.2026\)](#)

Liisanniitun osayleiskaavatyössä tulee huomioida Valtatien 10 Turku-Forssa-yhteysväliselvityksessä esitetyt valtatie pitkin aikavälin kehittämistarpeet. Erityisesti tulee varautua selvityksessä esitetyn ohituskaistasuuden mahdolliseen toteuttamiseen siten, ettei kaava vaikeuta valtatie tulevaa kehittämistä. Lähtökohtaisesti maantien suoja-alueen leveys mah-

dollistaa ohituskaistan toteuttamisen, mutta kulkuyhteyksien ja liittymäjärjestelyjen vaikutukset valtatie kehittämissuunnitelmiin sekä liikenneturvallisuuteen ja toimivuuteen tulee arvioida kaavatyön jatkovaiheissa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

[Turun kaupunkimuseo \(8.10.2026\)](#)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan suunnittelualueella tullaan teettämään arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi, joten alueellisella vastuumuseolla ei ole asiasta huomautettavaa arkeologian osalta kaavan laatimisen aloitusvaiheessa.

Teollisen aurinkovoimalan vaikutukset maisemaan on selvitettävä havainnekuvin ja teettämällä maisemaselvitys. Niissä on huomioitava erityisesti suunnat etelään ja länteen, missä on asutusta ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Suunnittelualueen eteläpuolella sijaitseva maakunnallisesti arvokas Härkä-tien kulttuurimaisema-alue, tulee huomioida osayleiskaavassa ja suunnitella siihen mahdollisesti tarvittavat lievennystoimet.

Suunnittelualueen pohjoispuolelle, valtatie toiselle puolelle on tulossa Verhonkulman aurinkovoimahanke, jolle on myönnetty suunnittelutarveratkaisu ja rakennuslupa vuonna 2024. Nämä teolliset aurinkovoimahankkeet sijaitsevat hyvin lähellä toisiaan, joten museo katsoo, että on syytä arvioida hankkeiden yhteisvaikutukset.

Suunnittelualueella sijaitseva maataloustoimintaan liittyvä rakennuskanta on aiheellista esitellä valokuvien ja sanallisesti kaava-aineistossa. Lisäksi suunnittelualueen ulkopuolella, kaavan vaikutusalueella sijaitseva rakennuskanta ja sen nykytila on syytä selvittää ja inventoida sekä arvioida kaavan vaikutukset siihen. Erityisesti suunnittelualueen eteläpuolella, maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, on pihapiirejä, jotka tulee inventoida. Samoin alueen läheisyydessä länsi- ja pohjoispuolella on kiinteistöjä, joihin todennäköisesti tai mahdollisesti aiheutuu aurinkovoimarakentamisesta vaikutuksia ja ne tulee siksi inventoida.

Rakennuskannan inventoinnit tehdään ja päivitetään Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon MIP-tietokantaan, johon saa käyttöoikeudet ja käyttöpastuksen vastuumuseosta. Museo on mukana inventoinnin ohjauksessa ja kohteiden arvottamisessa kulttuurihistoriallisin perustein.

Vastine:

Mahdollisten havainnekuvien ja erillisen maisemaselvityksen tosiasiallista tarvetta arvioidaan kaavaluonnosvaiheen jälkeen ennen kaavaehdotuksen laadintaa.

Erillisten aurinkovoimalahankkeiden yhteisvaikutuksia arvioidaan kaavaselostuksessa. Lopullinen vaikutusten arviointi esitetään kaavaehdotusvaiheessa.

Kaavaselostuksen liitteeksi lisätään kuvaus suunnittelualueen sijaitsevista maatalouden talousrakennuksista sekä perustiedot suunnittelualueen läheisyydessä olevista rakennuksista.

Aurinkovoimalan maisemavaikutukset etelän suuntaan arvioidaan tässä vaiheessa vähäisiksi tai enintään kohtalaisiksi.

[Fingrid \(22.9.2026\)](#)

Osayleiskaavan tavoitteena on osoittaa energihuollon alue, joka varataan aurinkoenergian tuotantoon ja sähköenergian varastointiin.

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä. Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Meillä ei ole varsinaisesti lausuttavaa nähtävillä olevasta materiaalista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei ole juuri tietoja energihuollon alueesta.

Kaava-alueella ei ole Fingridin toimintoja.

Tässä kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Tämä lausunto koskee ainoastaan Fingridin omistamia voimajohtoja ja toimintoja.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

[Kosken TI kunnan ympäristönsuojelu \(28.9.2026\)](#)

Kappaleen 3 (s. 10) viranomaistahoista puuttuu kunnallinen ympäristönsuojeluviranomainen eli Kosken TI ympäristönsuojelu.

Kosken TI ympäristönsuojelu ei saanut kutsua viranomaisneuvotteluun 13.5.2026, emmekä ole saaneet neuvottelun aineistoja. Tämä on selvä puute, joka tulee jatkossa korjata.

Kaavatyön vaiheet ja vuorovaikutuksen järjestäminen, kappale 4.

OAS:ssa suunnitellut asukastilaisuudet 2 kpl tulee järjestää, ja niistä tulee tiedottaa kohdassa 3. mainittuja osallisia kirjeitse, jotta taataan tiedon perillemeno ja aito mahdollisuus osallistua.

Kaikille osallisille tulee tiedottaa kirjeitse kaavan valmisteluaineiston ollessa nähtävillä ja kaavaehdotuksen ollessa nähtävillä. Kaavan valmisteluaineistosta ja kaavaehdotuksesta tulee pyytää lausunnot osallisilta viranomaistahoilta ja järjestää viranomaisneuvottelu, johon tulee kutsua kaikki kappaleessa 3. mainitut viranomaistahot, lisäyksenä Kosken TI ympäristönsuojelu.

Hankesuunnitelmasta

Kosken TI ympäristönsuojelu ei ollut kutsuttuna viranomaisneuvotteluun 13.5.2026, joten annamme tässä yhteydessä kommentteja hankkeeseen jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Pintavesien laatu

Hankealue kuuluu Paimionjoen valuma-alueeseen. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on Hepo-oja, joka laskee Paimionjokeen noin 1200 metrin päässä hankealueesta. Hepo-oja on notkelmainen, mutkitteleva, syvässä laaksossa kulkeva oja. Paimionjoen vesistöalueella jokivesistön veden laatu on ekologisen luokituksen mukaan pääosin *välttävä*, eikä sitä saa heikentää.

Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnoksessa Paimionjoen osuus, johon Hepo-oja laskee, on merkitty kaavamerkinnällä Vesien ja merenhoidon kannalta erityinen uomaosuus. Merkintä tarkoittaa maakuntakaavan valuma-alueita koskevaa yleismääräystä ja osoittaa ne laajat, uomiin kytkeytyvät aluekokonaisuudet, joilla eroosioriski ja vesistökuormitus ovat merkittävimpiä. Näillä alueilla tulee kiinnittää erityistä huomiota maankäytön yhteisvaikutuksiin ja riskitekijöihin.

Myös voimassa olevassa Varsinais-Suomen maakuntakaavassa on annettu vesiensuojelua koskeva yleismääräys: "Koko maakuntakaava-alueella on

yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava vesiensuojelutavoitteita edistäviä. Vesiensuojelullisesti erityisen herkillä, kaltevilla, notkelmaisilla sekä eroosio- ja tulvaherkillä valuma-alueilla on maankäytön ja toimenpiteiden oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään tai vähennetään ravinteiden ja muiden haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin.”

Maakuntakaava on juridisesti ohjaava ja on otettava huomioon ryhdyttäessä muuttamaan kaavoitusjärjestelmän alemman tason kuntakaavoja: yleiskaavaa ja asemakaavaa, mikäli alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa.

Aurinkovoimalan aiheuttama maankäytön muutos lisää todennäköisesti varsinkin rakentamisaikana kiintoaines- ja ravinnekuormitusta Hepo-ojaan ja Paimionjokeen. Aurinkopaneelit muuttavat myös valuma-alueen hydrologiaa viljeltyyn peltoon verrattuna, sillä paneelialueella on paljon läpäisemättömiä pintoja (vrt. hulevesien kertyminen katoilta).

Liisanniitun aurinkovoimalahankkeen vaikutukset alueen pintavesiin, Hepo-ojaan ja Paimionjokeen tulee selvittää huolellisesti. Aurinkovoimahanke sisältää useita työvaiheita, joissa maata kaivetaan, kuten paneelien jalustan/ankkurointien asentaminen, paneelialueen sisäisen kaapeloinnin asentaminen maahan, sisäisen sähkönsiirron sähköasemien ja puistomuuntajien rakentaminen, paneelialueen ojien ja ajoväylien teko ja aitojen asentaminen.

Rakentamisvaiheessa lähtee veden mukana liikkeelle paljon kiintoainesta ja ravinteita, joiden pääsy Hepo-ojaan ja edelleen Paimionjokeen on syytä estää. Hulevesistä huolehtiminen ja viivyttäminen täytyy aloittaa jo rakennusvaiheessa esim. rakentamalla hulevesien selkeytysaltaat ennen muun maanmuokkauksen aloittamista.

Muistutetaan, että paneelialue ei vertaudu viljeltyyn peltoon, vaan rakennettuun alueeseen, jolla on paljon hulevettä kerryttäviä kattopintoja. Paneelien varjossa kasvillisuus ei kasva samoin kuin avoimessa auringossa, joten paneelien alle ei muodostu esim. paahteessa viihtyvää ketokasvillisuutta.

Luontoympäristö

Hankealue rajautuu kaakkoisosassa Hepo-ojan melko jyrkkärinteiseen laaksoon. Hankealueen välittömässä läheisyydessä Hepo-ojan varressa sijaitsee kaksi Metsälaki 10 § mukaista kohdetta, jotka ovat lehtoja ja pienvesien välittömiä lähiympäristöjä. Kohteet ovat ojittamattomia ja kooltaan 4 ha ja 4,3 ha. Lisäksi Hepo-ojan varrella hankealueen kakkoisosan välittömässä läheisyydessä sijaitsee Valtion muu suojelutarkoituksiin varattu alue, joka on suunniteltu METSO-ohjelman alueeksi. Hankealueen ja Metsälakikohteiden ja METSO-kohteen väliin tulee jättää riittävä suojavyöhyke (väh. 25 m),

joka säilytetään koskemattomana ja kasvitettuna rakentamisen, voimalan käyttöajan ja purkamisen ajan.

Hankealue ulottuu kaakossa ja itäreunalla metsän puolelle kohdissa, jossa on Hepo-ojaan laskeva sivuhaara. Nämä suositellaan jättämään rakentamisen ulkopuolelle ja suojavyöhykkeiksi, jotta Hepo-ojaan ja edelleen Paimionjokeen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia vältetään.

Mahdolliset viher- ja riistakäytävät on määriteltävä tarkemmin kaavamääräyksissä (mm. kasvillisuus, leveys). Samoin on tehtävä myös rakennuksiin jätettävien suojaetäisyyksien sekä maisemointien kanssa (mm. kasvillisuuden valinta).

Hepo-ojan suojavyöhykkeet tulee säilyttää kasvipeitteisinä myös rakentamisen aikana, jotta vältytään eroosiolta ja kiintoaineskuorman kasvamiselta Hepo-ojaan ja edelleen Paimionjokeen. Suojavyöhykkeillä ei saa liikkua koneilla rakentamisen aikana.

Linnusto

Lähin maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI-alue) Vähä-Sorvasto sijaitsee noin 600 metrin päässä hankealueesta. Vähä-Sorvaston MAALI-alue on etenkin hanhille tärkeä kevätkeräyntymisalue. Aurinkopaneelien vaikutukset linnustoon tulee selvittää huolella, erityisesti paneelien vaikutus muuttavien lintujen käytökseen ja mahdollisuuteen käyttää lähistön levähtämisalueita.

Suunnittelualueelta tulee toteuttaa myös peltoalueen pesimälinnuston inventointi, jota OAS:ssa ei ole mainittu.

Lepakot

Hankealueelta on tehty lepakkoselvitys (Sitowise Oy, Sitowisen Lumo-raportteja 126/2025). Raportin mukaan hankealueella kaksi pienialaista aluetta voidaan tulkita kuuluvan luokkaan III: Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Kyseinen luokitus ei ole sidoksissa lainsäädäntöön tai EUROBATs-sopimukseen, joten alueiden huomioiminen on vapaaehtoista, mutta suositeltavaa. Käytännössä puustoa suositetaan säilytettävän ennallaan mahdollisimman paljon. Suositellaan, että kyseinen metsäkaista hankealueen koillisosassa jätetään maankäytön muutoksen ulkopuolelle ja rakentamatta.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Hankealueesta 500 metrin etäisyydellä on 8 rakennusinventointikohdetta: paikallisesti arvokas kohde, Kirsti noin 250 m etäisyydellä, sekä 7 muuta inventointikohdetta: Sivutila (ent. Lammi), Levo, Lehtoniemi, Nummivaara, Ketola, Mäki ja Perko. Perkolla on rakennushistoriallisia arvoja. Aurinkopaneelihankeen maisemavaikutus rakennetun kulttuuriperinnön inventointikohteisiin tulee analysoida huolella, samoin kuin paneelikentän vaikutus lähialueen vapaa-ajan ja vakituisten asukkaiden elinoloihin.

Muistutetaan, että vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi YVA-menettelyä, on aurinkovoimahankkeesta vastaavan aina oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista YVA-lain 31 §:ssä säädetysti ja toteutettava sitä varten tarvittavat selvitykset. Luontoselvitykset on hyvä toteuttaa Suomen ympäristökeskuksen Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (2023) -oppaan mukaisesti.

Vastine:

Lausunto otetaan huomioon kaavaluonnoksen laadinnassa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman osallisissa on mainittu Kosken TI kunnan luottamuselimet ja hallintokunnat, joita kaavahanke koskee. Myös ympäristönsuojeluviranomainen lukeutuu kunnan luottamuselimiin ja hallintokuntiin.

Alueen luontoselvityksiä on täydennetty selvityskaudella 2026 pesimälinnusto-, viitasammakko- ja liito-oravaselvityksillä. Selvitykset ovat käytävissä kaavaluonnosvaiheessa.

Rakennetun kulttuuriympäristön valvonta-asiat eivät lähtökohtaisesti kuulu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (65/1986) 6 §).

[Yksityishenkilön mielipide A \(4.9.2026\)](#)

Kaavassa tulee ehdottomasti huomioida, että kaava-alueelle kulkee teitä, jotka kulkevat yksityisten maanomistajien maiden läpi, eikä kaikkiin ko. teihin ole tehty yksityistietoimitusta, vaan tiet hoidetaan talkoilla asianosaisten kesken. Miten kaavassa esitetään ko. teiden käyttö työmaa- tai huolto-liikenteelle? Tarkoitan tässä erityisesti Uudentalontietä ja Tammentienä tunnettua Uudentalontiestä seuraava Härkätietä pitkin Turkuun päin kuljettaessa poikkeavaa tietä. Uudentalontie löytyy edelleen karttapalvelusta läpikulkuväylänä 10-tielle, vaikka tie on muutettu pelloksi jo vuosia sitten. Kaavan laatijan vastuulle jää huolehtia liikenteen käytännön järjestelyistä niin, ettei kulku tapahdu karttapalveluiden lyhyimmän reitin mukaisesti.

Vastine:

Mielipide huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaavaluonnoksen laadinnassa.

Aurinkovoimala-alueen liikennöinti pyritään ensisijaisesti toteuttamaan suoraan valtatie 10 suunnasta. Alueelle on kuitenkin osoitettava pelastustilanteiden varalta myös toinen kulkuyhteys, jonka on suunniteltu tapahtuvan kaava-alueen itäosasta Jättäläntieltä. Pääasiallinen liikennöinti on tarkoitus toteuttaa kuitenkin valtatie 10 suunnasta.

[Yksityishenkilön mielipide B \(7.9.2026\)](#)

Viitaten Kuulutukseenne haluan esittää mielipiteeni vireillä olevasta Liisanniitun aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnoksesta. Alue on ollut lapsuudenmaisemaani ja tunnen sen historiaa yli 70 vuoden ajalta.

Liisanniitun osayleiskaavaluonnoksessa on mainittu seuraavaa:

”Kasvillisuusselvityksen mukaan alueella ei ole luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia elinympäristöjä, eikä huomionarvoisia luontotyyppejä tai kasvillisuuskohteita löydetty. Alueelta ei myöskään tunneta metsälakikohteita. Lepakkoselvityksen yhteydessä tehtiin yksittäisiä lepakkohavaintoja, ja alueiden arvioitiin kuuluvan luokan III monimuotoisuutta tukeviin ja turvaaviin, muihin lepakoiden käyttämiin alueisiin. Selvitysten perusteella alueella ei sijaitse erityisiä maankäytössä huomioitavia, luontoarvoiltaan erityisiä kohteita.

Suunnittelualuetta koskevat voimassa olevat maakuntakaavamääräykset: Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava ekologiaa yhteyksiä ja yhtenäisiä jatkuvia luontovyöhykkeitä turvaavia. Toimenpiteiden on oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään ja vähennetään luonnontilaisten alueiden pirstoutumista. Koko maakuntakaava-alueella on yksityiskohtaisen maankäytön suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden oltava vesiensuojelutavoitteita edistäviä. Vesiensuojelullisesti erityisen herkillä, kaltevilla, notkelmaisilla sekä eroosio- ja tulvaherkillä valuma-alueilla on maankäytön ja toimenpiteiden oltava vaikutuksiltaan sellaisia, joilla estetään tai vähennetään ravinteiden ja muiden haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin.”

Hankealueella on tapahtunut lähivuosina laajamittaista metsän muuttamista pelloksi. Tämän pellonraivauksen yhteydessä on tuhoutunut/ turomeltu alueella sijainnut arvokas luontomaisema sekä sen keskellä sijainnut puro. Alueelta on hakattu kaikki metsä noin 2010 ja muutettu pelloksi. Tarkoittamani puron metsikkö oli pystyssä vielä 2010, mutta 2015 sitä ei enää näy ilmakuvissa. Tuolla alueella on laidunnettu nuorkarjaa ainakin 100 vuotta ennen Uudentalon tilan omistajien ikääntymistä. Siinä oli kesälläkin vettä karjalle ja ympärillä oli leppää koivua ja pieniä mäntyjä. Maapohja on alueella mielenkiintoinen. Siinä on soraa lähialueilla ja vettä saa esiin kaivamalla metrin tai pari. Hepo-ojaan päin ja ympäristössä oli useita pieniä lähteitä. Mielestäni aurinkovoimalan rakenteita ei saisi sijoittaa tälle noro/puro alueelle vaan kaavassa pitäisi tarkastella luonnon tilaa ennen noroalueen pelloksi muuttamista. Alue on pieni, mutta se liittyy kiinteästi Hepo-ojan alueeseen, joka jo 1800 luvun kartoissa oli luonnontilaista hakaa ja laidunmaata.

Olen liittänyt tähän kommenttiini vanhan alueen kartan, nykymaastokartan ja ilmakuvat muutosvuosilta, jotta paikan sijainti selviää.

Vaatimukset kaavoitukselle ja jatkoselvityksille:

- **Luontoselvityksen korjaaminen:** Vaadin, että kaavaa varten tehtävissä luontoselvityksissä ei tyydytä tarkastelemaan aluetta vaan sen nykyisessä raivatussa peltotilassa. Selvityksissä on otettava huomioon alueen alkuperäinen luonnontila sekä selvitettävä hävitetyn puron tarkka sijainti.
- **Alueen ennallistaminen:** Koska kyseessä on käsittääkseni vesilain suojaama kohde, Aurinkopaneeleita ei tule kaavoittaa entisen puron tai sen suojavyöhykkeen päälle. Alue tulee rajata kaavan ulkopuolelle, jotta uoma ja lehtoluonto voidaan tulevaisuudessa ennallistaa.
- **Viranomais selvitys:** Pyydän Kosken TL kunnan ympäristönsuojeluviranomaista selvittämään puron alueen suojelustatuksen ja tältä osin peltonraivauksen laillisuuden ennen kaavan hyväksyntää.

Vastine:

Mielipide huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaavaluonnoksen laadinnassa. Mielipide on annettu hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Luontoselvityksissä lähtökohtaisesti tarkastellaan alueiden nykytilaa ja mahdollisia luontoarvoja. Alueelta ajan saatossa poistuneita luontoarvoja ei ole juurikaan mahdollista inventoida. Pinta-alallisesti suurin osa kaavoitetavasta alueesta on ollut peltona jo esimerkiksi 1990-luvun ilmakuvissa. Mielipiteessä mainittu osa-alue vaikuttaa ilmakuvatarkastelun perusteella olleen aiemmin tavanomaisessa talousmetsäkäytössä.

Kaavassa huomioidaan tarpeelliset suojaetäisyydet mahdollisiin huomionarvoisiin kohteisiin.

[Yksityishenkilön mielipide C \(23.9.2026\)](#)

Alue pitäisi rajoittua 10-tien läheisyyteen jos sellainen yleensä täytyy rakentaa. Tuo kapea 'kieleke' mikä tulee meidän rajalle täytyy poistaa suunnitelmasta.

Tällainen massiivinen rakennelma häiritsee luontoa, ihmisten ja eläinten liikkumista alueelta toiselle. Meidän pihapiirissä asustaa lepakoita ja naapurin suojellussa metsässä liito-oravia ja siellä hepo-ojan notkoissa näkynyt mm. saukkojen mäen laskun uria. Peurojen, kettujen, mäyrrien, hirvien yms liikkumiset estyy ja hankaloituu ja siten keskittyy tietyille väylille kun ympäristöä rakennetaan tai aidataan laajasti.

Maisemointi yms eivät poista haittoja. Synkkä paneelikenttä toteutuessaan on pysyvä haitta maisemassa.

Ps. Tiedoksianto asiasta oli postitettu vasta 16.9.2026 ja sain sen siis vasta myöhemmin. Joten aikaa reagoida tärkeään asiaan hyvin vähän (28.8.-28.9.2026).

Vastine:

Mielipide huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaavaluonnoksen laadinnassa.

Alueelta laaditaan kaavatyön yhteydessä luontoselvitys, jossa tarkastellaan myös luontodirektiivin IV-liitteen a lajien esiintymistä alueella (esimerkiksi lepakot, liito-orava, saukko).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä kaavaehdotuksen valmistumiseen asti. OAS on täydentyvä asiakirja, ja sitä päivitetään tarvittaessa kaavatyön edetessä.

5. Liitteet

Liite 1: Muistio aloitusvaiheen viranomaisneuvottelusta 13.5.2026

MUISTIO

KOSKEN TL KUNTA

LIISANNIITYN OSAYLEISKAAVA

Neuvottelu

Aika 13.5.2026, klo 9.00-10.17**Paikka** Teams-palaveri**Läsnä**

Mikko Salmi	Kosken TL kunta
Henri Partanen	Kosken TL kunta
Sanna Saunaluoma	Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
Milla-Lotta Kemiläinen	Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
Kristina Karppi	Varsinais-Suomen liitto
Johanna Rinne	Lupa- ja valvontavirasto
Niilo Aro	Lupa- ja valvontavirasto
Emilia Horttanainen	Lupa- ja valvontavirasto
Pekka Parkkila	Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Noora Huhtaniemi	Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Pasi Lappalainen	Nosto Consulting Oy, kaavan laatija
Iiris Hongisto	Nosto Consulting Oy
Läsnä neuvottelun kohdissa 1. ja 2. :	
Philippa Rytkönen	DRD Projects Oy
Tuomas Pohjonen	DRD Projects Oy
Lasse Liimatta	CFE Finland Oy

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Osallistujat esittäytyivät.

Päätettiin, että Johanna Rinne toimii puheenjohtajana ja Iiris Hongisto laatii muistion neuvottelusta.

2. Hanketoimijan esitys

Hankekehittäjä esitteli edustamaansa yritystä. Kyseessä on Britanniaista lähtöisin oleva sijoitusyhtiö, joka investoi uusiutuvaan energiaan, yhteis-

kuntaan, paikallisyhteisöihin, kiinteistöihin ja terveydenhuoltoon. Uusiutuvan energian hankkeita on Britanniassa, Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa.

Hankekehittäjä esitteli Liisanniitun aurinkovoimahanketta. Alue on viljelyskäytössä oleva, noin 105 hehtaarin suuruinen alue. Teholtaan aurinkovoimalan on tarkoitus olla noin 60 MW. Tavoitteena on liittää hankealue Fingridin Lieto-Forssa välin 110 kV voimajohtoon, joka sijaitsee noin kilometrin päässä hankealueesta pohjoiseen.

Alueelta on tehty lumijälkilaskenta, kasvillisuuskartoitus sekä lepakko- ja viitasammakkoselvitykset. Arkeologinen inventointi on suunnitteilla. Hankkeessa pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon ympäristönäkökohdat ja alueelle tehdään mahdolliset tarpeelliset maisemoinnit. Hankealue on etenkin siitä hyvä, että alueen läheisyydessä sijaitsee ainoastaan yksi vapaa-ajan asunto.

3. Kaavahankkeen esittely

Pasi Lappalainen esitteli kaavahankkeen alustavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Tähänastisissa luontoselvityksissä alueelta ei ole havaittu huomionarvoisia kohteita. Alueelta laaditaan selvitysten tarkennuksia kuluva kasvukauden aikana. Kaavan keskeisenä tavoitteena on osoittaa yleiskaavoittamattomalle alueelle energiahuollon aluetta, joka varataan aurinkoenergian tuotantoon ja sähköenergian varastointiin.

Yleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Mikäli hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölaiksi tulee voimaan, ennen kuin kaavaehdotus valmistuu, lain aurinkovoimarakentamista koskevat säädöskohdat huomioidaan kaavan valmistelussa. Kaavan tavoitteellisen aikataulun mukaan kaavan vireilletulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettaminen tapahtuisi keväällä 2026, kaavaluonnosvaihe syksyllä 2026, kaavaehdotus loppuvuodesta 2026 ja hyväksyminen kevätkaudella 2027. Aikataulu saattaa muuttua esimerkiksi mahdollisten uusien selvitystarpeiden myötä.

4. Viranomaisten puheenvuorot

Puheenjohtaja avasi keskustelun. Varsinais-Suomen liitolta todettiin, kaavaa koskevat voimassa olevat maakuntakaavamääräykset. Voimassa olevat määräykset ovat luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavasta sekä taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavasta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman karttaotteen tulisi olla pdf-aineistosta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tulisi lisätä vielä maakuntakaavan suunnittelumääräys. Kaava-alueen kaakkoispuolella on luonnonsuojelu- aluetta, ja voimalan mahdolliset vaikutukset luonnonsuojelualueeseen tulee huomioida ja esittää tarvittaessa mahdolliset lieventämiskeinot. Maantien suoja-alue tulee huomioida suunnittelussa. Vesien ja voimien

vaihemaakuntakaavan kaavaluonnos on käsitelty maakuntahallituksen kokouksessa huhtikuussa. Kaava-aineisto on tulossa nähtäville kesäkauden jälkeen.

Varsinais-Suomen liitossa on laadittu taustaselvitys teollisesta aurinkovoimasta. Kaava-alue on tunnistettu mahdollisesti soveltuvaksi alueeksi. Selvityksen voisi mainita kaavatyössä. Uusiutuvan energian hankkeiden sekä infrahankkeiden yhteisvaikutukset olisi hyvä selvittää kaavatyössä.

Kosken TL kunnasta kommentoitiin hankkeen olevan kunnan kannalta toivottava. Kunnassa on jo yksi luvitettu aurinkovoimahanke, ja toinen viireillä. Yksi hanke on myös kaatunut. Kunnalla on myös yhteinen tuulivoimahanke Marttilan kunnan kanssa. Kunnasta yhdyttiin hankekehittäjän näkemyksiin paikan soveltuvuudesta aurinkovoimalle. Kaavan laatijan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esittämää aikataulua puollettiin.

Lounais-Suomen elinvoimakeskukselta kommentoitiin valtatiealueen olevan 30 metriä. Kaikki rakennelmat ja laitteet on sijoitettava suoja-alueen ulkopuolelle. Alueelle on yksi olemassa oleva liittymä vapaa-ajan asunnolle. Mikäli liittymää käytetään aurinkovoimahankkeessa, on liittymälle haettava käyttötarkoituksen muutosta. Elinvoimakeskus antaa myös alueen aitaamista koskevia ohjeistuksia. Viime vuonna on valmistunut valtatie 10 Turku-Forssa välin yhteysväliselvitys. Hankealueen kohdalle on hahmoteltu ohituskaistaa. Selvitys löytyy julkaisuna Doriasta. Selvityksessä esitetyt toimenpiteet ovat pitkällä aikavälillä toteutettavia, ja toteutusaikataulusta ei ole vielä tietoa. Tärkeää on huomioida kaavatyössä valtatiealueen toimivuus ja turvallisuus. Paneeleista ei saa aiheutua haittaa valtatiealueen käyttäjille, esimerkiksi välkevaikutuksia.

Kaavoituskonsultti kommentoi valtatieltä etelään suuntaan lähtevän liittymän vievän suunnittelualueella sijaitsevalle ladolle. Vapaa-ajan asunnolle liikennöidään etelään kautta. Alueella on siis maatalousliittymä. Toinen liittymä valtatieltä sijaitsee suunnittelualueen ulkopuolella. Konsultti kysyi mahdollisista valtatiealueen levennystarpeista ja levennyksen mahdollisesta huomiointitarpeesta yleiskaavatasolla. Myöhemmin mahdollista tiesuunnitelmaa ei voida laatia vastoin oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Elinvoimakeskuksesta selvitetään asiaa ja palataan aiheeseen sähköpostitse.

Elinvoimakeskuksesta pidettiin hyvänä, että alueelta laaditaan pintavesiselvitys. Selvityksessä kannattaa ottaa huomioon ilmastonmuutoslisä (30–40 %). Hepo-ojan mahdollisista muutoksista on tehtävä sekä laadullinen että määrällinen vaikutusten arviointi. Myös hulevesien hallintamenetelmiä ja rakenteita tulisi miettiä. Scalco-ohjelmassa tarkasteltuna ongelmalliselta vesienhallinnan kannalta vaikuttaa juuri Hepo-oja. Hepo-ojasta lähtee savimaalle tyypillisiä pistoja. Tavallisesti vesistöjen lähelle tehdään altaita, joissa vettä pyritään viivyttämään ja imeyttämään. Tässä tapauksessa vastaavat altaat aiheuttaisivat kuitenkin sortumisvaaraa ja eroosioriskin, mikäli ne sijoitettaisiin turhan lähelle ojan reunaa. Elinvoimakeskus on tarvittaessa apuna selvityksessä.

Hanke tarvitsee mitä todennäköisimmin ojitusta, joten ojitusselvitys on tehtävä. Mikäli vesiluvan tarpeen arviointia ei ole tehty, se olisi hyvä

tehdä. Vesistöä lukuun ottamatta hanke sijaitsee hyvällä paikalla. Selvityksen myötä voidaan ottaa paremmin kantaa vaikutuksiin.

Kaavakonsultti esitti näkemyksen ravinnekuormituksen vähentymisestä, kun alue poistuu viljelyskäytöstä. Asia tulee keskeisesti huomioitavaksi vaikutusten arvioinnissa. Elinvoimakeskuksesta korostettiin ravinnekuormien hallintatarvetta erityisesti rakentamisvaiheessa.

Alueellisesta vastuumuseosta pidettiin hyvänä, että arkeologinen inventointi tullaan tekemään. Museossa jäädään odottamaan inventoinnin valmistumista. Rakennetun ympäristön kannalta alue on hyvä, sillä lähistöllä ei vaikuta olevan erityisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita. Vaikutukset kuitenkin kantautuvat kaava-alueen ulkopuolelle, joten rakennuskannan inventointi tulisi tehdä. Edellinen inventointi alueella on laadittu vuonna 1995. Ennakkoneuvotteluissa on ollut esillä, että aivan alueen eteläosaan ei tulisi paneeleja, se olisi hyvä asia, sillä alueen eteläpuolella on maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Kaavaa koskevilla keskusteluilla ei kaavakonsultin mukaan ole tullut vielä esille tarkempia paneelien sijoittamissuunnitelmia. Museon mukaan olisi hyvä tehdä havainnekuvat hankkeen vaikutuksista maisemaan, erityisesti etelän suuntaan, missä on arvokasta maisema-aluetta sekä asutusta. Ainakin 1995 vuoden inventoinnissa on tunnistettu paikallisesti arvokas kiinteistö. Myös lännen suunta olisi hyvä huomioida. Maisemaan liittyvät lievennystoimenpiteet on hyvä huomioida työssä.

Kaavakonsultin mukaan mahdollisten lieventämistoimenpiteiden on kohdistuttava kaava-alueelle, sillä muuhun maankäyttöön kaavalla ei ole ohjausvaikutusta. Alueella on melko vähän rakennettua ympäristöä. Museon mukaan on silti hyvä selvittää vaikutukset.

Lupa- ja valvontavirastosta kommentoitiin luontoselvityksen täydennystä, todettiin kyseessä olevan luontoselvityksen loppuunsaattaminen, sillä selvitystyö on aloitettu kesken kasvukauden edellisenä kesänä aikana, jolloin kaikkia lajeja ei ole ollut mahdollista selvittää. Luontoselvittäjät tekevät yhteenvedon alueen kaikista havainnoista. Lupa- ja valvontaviraston mukaan alueella sijaitsevat ladot ovat ihanteellisia lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joten ladot tulisi tarkastaa asianmukaisesti.

Hankkeen vesistövaikutusten todettiin olevan oleellisia myös luontovaikutusten osalta. Joko kaavaselostuksessa tulisi käsitellä valumavesiä myös luontovaikutusten kannalta, tai vaihtoehtoisesti laadittava valumavesiselvitys voisi sisältää vastaavan tarkastelun. Alueen kaakkoiskulmassa on perustettava suojelualue, jonka valtio on hankkinut suojelutarkoituksessa, mutta virallista suojelualueutta ei ole perustettu. Aluetta on käsiteltävä luonnonsuojelualueena.

Maastokartan Ojanniittu-nimisellä alueella on ainoita lähialueen puustoisia alueita. Alueelta on tehty myös liito-oravahavaintoja. On tärkeää selvittää, ettei hankkeella katkaista viimeisiä liito-oravan yhteyksiä. Puustoa ei ilmeisesti olla poistamassa, jolloin myöskään heikennystä ei pitäisi tapahtua. Linnustoselvitystä ei olla tekemässä, mikä on perusteltua, kun

alue on viljelyskäytössä olevaa aluetta. Kulttuuriympäristöön liittyvät linnustovaikutukset ovat ratkaistavissa, mikäli häiriötä tuottavat rakentamistoimet ajoitetaan lintujen pesintäkauden ulkopuolella.

Todettiin vähentyvän ravinnekuorman olevan myös kasvillisuuden ja lajiston kannalta positiivinen asia. Kaavakonsultin puolelta tiedusteltiin tarkempia tietoja kaakkoispuolisesta suojelualueesta sekä mahdollisen kaavatyössä huomioitavan suojavyöhykkeen suuruutta. Suojelualueen suojeluperusteista ei ole tietoa, mutta alue on todennäköisesti rantalehtoa, jolla on vesitaloudellisia vaikutuksia. Lupa- ja valvontavirastosta selvitetään suojelualueutta koskevia kysymyksiä.

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija pintavesiasioissa on Wiljam Eklund, joka ei päässyt kokoukseen paikalle. Vesitalouteen liittyen on todettu, ettei alueen puustoa saa kaataa, ja että peltojen reunojen suojavyöhykkeitä on syytä leventää. Hankkeen kaikki valumavedet valuvat Paimionjokeen, johon ei saisi kohdistua lisääntyvää ravinnekuormitusta sen huonon fysikaaliskemiallisen tilan vuoksi.

Lupa- ja valvontavirastosta pidettiin hyvänä, että hanke etenee ja että toteutusta edistetään kaavoituksella. Viraston näkemyksen mukaan aurinkovoimaosayleiskaavaa ei ole tunnistettu lainsäädännössä siten, että sitä voitaisiin edistää alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisesti suoraan rakentamista ohjaavana kaavana.

Lupa- ja valvontaviraston mukaa hankkeen maisemavaikutukset tulee arvioida. Etelässä sijaitsee Hämeen Härkätien kulttuurimaisema-alue. Mikäli selvityksen perusteella alueelta avautuu merkittäviä näkymiä, tulisi laatia havainnekuvia. Maisemointivyöhykkeitä voidaan tarvittaessa osoittaa myös kaavakartalla. Maisemavaikutusten arvioinnin osalta muistutettiin myös yhteisvaikutusten arvioinnista. Alueen arvokkaat purouomat on tuotu esiin monesta eri näkökulmasta. Purouomilla on myös maisemallista merkitystä, ja on täten maisemankin kannalta hyvä, mikäli puroon voidaan ottaa etäisyyttä hankkeessa.

5. Sovitut jatkotoimet

Muistio tulee kommentoitavaksi tulevalla viikolla, lopullinen muistio lähetetään LVV:n kirjaamoon. Neuvottelussa esiin tulleet näkökohdat huomioidaan kaavatyössä.

6. Neuvottelun päättäminen

Neuvottelu päätettiin klo 10.17

JAKELU

läsnäolijat